

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Lublinie**

Lublin, dnia 12 sierpnia 2011 r.

**Pani
Dorota Gąsior
Dyrektor
Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie
w Lublinie**

LLU-4101-11-05/2010
P/11/092

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej ustawą o NIK, Najwyższa Izba Kontroli – Delegatura w Lublinie skontrolowała w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Lublinie (zwanym dalej MOPR) funkcjonowanie oraz współdziałanie MOPR z innymi instytucjami na rzecz powrotu dzieci do wychowania w rodzinie w latach 2008 -2010 oraz I półroczu 2011 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 5 sierpnia 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Pani Dyrektor niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania MOPR w kontrolowanym zakresie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.

Formułując ocenę pozytywną, NIK uwzględniła w szczególności:

- szeroki zakres upublicznienia informacji o możliwości korzystania z różnych form pomocy przez rodziny będące w sytuacji kryzysowej,
- rozpoznawanie potrzeb oraz różne formy wspierania rodzin będących w sytuacji kryzysowej, a także działania MOPR na rzecz powrotu dzieci do rodzin naturalnych poprzez bieżącą współpracę z sądem,
- znaczącą aktywność środowiskową pracowników socjalnych i liczne kontakty z rodzinami dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i rodzinach zastępczych.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

- nierealizowania założeń „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Lublin 2005 – 2013” oraz „Programu wsparcia dzieci i rodzin na terenie Lublina w latach 2008 – 2013”.
- niedotrzymywania obowiązujących terminów sporządzania wywiadów środowiskowych,
- niezłączania kompletu wymaganej dokumentacji do skierowań dzieci do całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych,
- przewlekłości postępowań w sprawie ustalenia odpłatności za pobyt dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej i nieinformowania stron o przyczynach zwłoki i terminach załatwienia sprawy.

1. MOPR dokonał w 2005 r. diagnozy sytuacji oraz zidentyfikował problemy rodzin i dzieci na terenie Lublina, a następnie zgodnie z przepisami art. 17 ust. 1 pkt 1 i art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. *o pomocy społecznej*² opracował „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Lublin 2005 – 2013”. W ocenie NIK, zadania określone w *Strategii* miały charakter formalny i nie były realizowane. Obejmowały one problematykę, wpisaną do realizacji w ramach statutowej działalności jednostek pomocy społecznej, w tym MOPR. Część zadań ze względu na ogólnikowość sformułowań nie jest możliwa do zwymiarowania. Dotyczyło to m.in. *ułatwienia dostępu do wiedzy, usług doradczych i pośrednictwa pracy osobom bezrobotnym*. W strategii nie określono nakładów niezbędnych na finansowanie planowanych zamierzeń i MOPR nie otrzymywał środków budżetowych na ten cel. Zakres sprawozdawczości z jej realizacji ograniczał się do prezentowania danych, wynikających z bieżącej działalności jednostki, a także pracy placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych. Nie udokumentowano przy tym kwestii wykonawstwa zadań określonych *Strategią* oraz posiedzeń kierownictwa MOPR, na których stawiana byłaby problematyka jej realizacji.

2. Stosownie do przepisów art.19 pkt 4 ustawy *o pomocy społecznej*, MOPR opracował w 2008 r. program dotyczący pomocy dzieciom i rodzinom, tj. „*Programu wsparcia dzieci i rodzin na terenie Lublina w latach 2008 – 2013*”. Do sformułowanych w programie celów przypisano zadania, formy działań oraz koszty przedsięwzięć i źródła finansowania. Program ten nie był jednak realizowany. Pomimo znaczących kwot wydatków planowanych na realizację poszczególnych zadań programu, nie został powiązany z planowanymi wydatkami budżetu na te zadania. MOPR nie uzyskiwał także środków finansowych na ten cel. W składanych corocznie sprawozdaniach z działalności MOPR, w tym zgłaszanych potrzebach na pomoc społeczną, nie sygnalizowano spraw związanych z ww. programem.

3. W latach 2008-2010 przy kierowaniu dzieci do placówek opiekuńczo - wychowawczych nie przestrzegano w MOPR zasady sporządzania wywiadów środowiskowych w obowiązujących terminach. Dotyczyło to 85% przypadków analizowanej dokumentacji. W myśl przepisów § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 19 kwietnia 2005 r. *w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego*³, przeprowadzać je należało w terminie 14 dni od dnia powzięcia wiadomości o potrzebie przyznania świadczenia z pomocy społecznej lub 14

² Dz. U. z 2009 r. nr 175, poz. 1362 ze zm.

³ Dz. U. nr 77, poz. 672 ze zm.

dni od dnia otrzymania orzeczenia sądu
o umieszczeniu dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego, socjalizacyjnego lub rodzinnego. Przepisy § 2 ust. 1 nowego rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 stycznia 2011 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego⁴ określają obowiązek przeprowadzenia wywiadu w powyższym terminie, od dnia powzięcia wiadomości o konieczności jego przeprowadzenia.

4. MOPR nie przestrzegał wymagań dotyczących załączania kompletu dokumentacji określonej przepisami prawa przy kierowaniu dzieci do placówek opiekuńczo-wychowawczych. W szczególności do skierowań nie załączano dokumentacji szkolnej (86% kontrolowanej próby) oraz dokumentacji o stanie zdrowia dziecka (70% analizowanych spraw). W skierowaniach zamieszczano jedynie adnotacje, obligujące placówki do skompletowania tych dokumentów. Postępowanie takie naruszało przepisy § 19 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 19.10.2007 r. w sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych⁵, określające zakres wymaganej dokumentacji przy kierowaniu dziecka do placówki opiekuńczo-wychowawczej.

5. Ustalanie odpłatności za pobyt dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej następowało w prawidłowym trybie, jednak cechowało się przewlekłością postępowań. Okres na wydanie decyzji administracyjnej w tej sprawie kształtował się od ponad jednego do sześciu miesięcy i dotyczył 58% kontrolowanych akt. Jednocześnie strony postępowania nie były informowane o przyczynach zwłoki i terminach załatwienia sprawy, co naruszało przepisy art. 36 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego*⁶.

Przedstawiając powyższe uwagi i oceny, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Realizację zadań określonych w „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Lublin 2005 – 2013”.
2. Wdrożenie do realizacji zadań określonych w „Programie wsparcia dzieci i rodzin na terenie Lublina w latach 2008 – 2013”.
3. Przeprowadzanie wywiadu środowiskowego stosownie do obowiązującej w tym zakresie regulacji prawnej.
4. Załączanie wymaganej przepisami prawa dokumentacji do skierowań dzieci

⁴ Dz. U. nr 27, poz. 138

⁵ Dz. U. nr 2011, poz. 1455

⁶ Dz. U. z 2000 r. nr 98, poz. 1071 ze zm.

do całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych.

5. Prowadzenie postępowań w sprawie wydania decyzji o odpłatności za umieszczenie dziecka w placówce zgodnie z wymogami K.p.a.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Panią Dyrektor w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Pani prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o której mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.